

POSTANOWIENIE

Dnia 22 maja 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Dawid Miąsik

w sprawie z odwołania G. K.
od decyzji Wojewódzkiego Zespołu do spraw Orzekania o Niepełnosprawności w
[...]
o ustalenie stopnia niepełnosprawności,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w dniu 22
maja 2024 r.,
na skutek skargi kasacyjnej odwołującego się od wyroku Sądu Okręgowego w
Opolu
z dnia 24 stycznia 2023 r., sygn. akt V Ua 42/22,

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w Opolu wyrokiem z 24 stycznia 2023 r., V Ua 42/22 oddalił apelację G. K. (odwołujący się) od wyroku Sądu Rejonowego w Opolu z 14 czerwca 2022 r., IV U 815/20 oddalającego jego odwołanie od decyzji Wojewódzkiego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w [...] zaliczającej odwołującego się do lekkiego stopnia niepełnosprawności o symbolu 02-P.

Rozstrzygnięcie przedmiotowej sprawy sprowadzało się do ustalenia czy stan zdrowia odwołującego się kwalifikuje go do wyższego niż lekki stopnia niepełnosprawności.

Sąd Okręgowy stwierdził, że Sąd pierwszej instancji poczynił poprawne ustalenia w zakresie stanu faktycznego oraz dokonał trafnej oceny zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego przyjmując na podstawie opinii biegłych (psychologa i psychiatry), że odwołujący się ze względu na stopień naruszenia sprawności organizmu spełnia warunki do zaliczenia go do lekkiego stopnia niepełnosprawności. W wydanych w postępowaniu pierwszo instancyjnym opiniach biegli psycholog i lekarz psychiatra jednoznacznie uznali, że odwołujący się nie kwalifikuje się do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności.

Do apelacji pełnomocnik odwołującego się dołączył dodatkową dokumentację (zaświadczenie z dnia 7 lipca 2022 r. wystawione przez lekarza psychiatrę oraz opinię diagnostyczną psychologa z dnia 3 czerwca 2022 r.) wnosząc o jej uwzględnienie przy ustaleniu stanu faktycznego sprawy.

Rozpoznając apelację Sąd Okręgowy uznał, że w niniejszej sprawie celowe jest uzupełnienie materiału dowodowego przez dopuszczenie w sprawie dowodu z opinii uzupełniającej biegłych sądowych z zakresu psychiatrii i psychologii celem kompleksowej oceny stanu zdrowia odwołującego się - przy uwzględnieniu dołączonej do apelacji dokumentacji - pod kątem istniejącego u niego stopnia niepełnosprawności. Opinie uzupełniające w sprawie wydali ponownie biegli sądowi - psycholog oraz psychiatra. Po dokonaniu analizy przedstawionych w apelacji wyników badań biegli podtrzymali swoje stanowisko w zakresie oceny stopnia niepełnosprawności odwołującego się.

Sąd drugiej instancji wskazał, że odwołujący się nie podniósł argumentów co do treści opinii uzupełniających sporządzonych w sprawie, zaś opinie te szczegółowo odnosiły się do treści dowodu zawnioskowanego w apelacji (opinii diagnostycznej z dnia 3 czerwca 2022 r.) i jego znaczenia w ocenie stanu odwołującego się. Opinie biegłych Sąd Okręgowy uznał za jednoznaczne, rzetelne i wyczerpujące, a wyrażone w nich oceny i wnioski są stanowcze i zgodne z zasadami logiki oraz w należyty sposób umotywowane. Subiektywne przekonanie odwołującego się o istnieniu niepełnosprawności w stopniu umiarkowanym nie może uzasadniać uwzględnienia żądania, skoro z opinii biegłych specjalistów w dziedzinach odpowiadających schorzeniom odwołującego się, jednoznacznie wynika, że jest osobą niepełnosprawną w stopniu lekkim.

W ocenie Sądu drugiej instancji Sąd Rejonowy nie dopuścił się naruszenia art. 227 k.p.c. w zw. z art. 278 k.p.c. przez błędne ustalenie stanu faktycznego w sprawie. Brak było bowiem podstaw do przyjęcia, że u odwołującego się występuje umiarkowany stopień niepełnosprawności. Jak wynika z wszystkich sporządzonych w niniejszej sprawie opinii biegłych sądowych odwołujący się jest zdolny do wykonywania zatrudnienia na otwartym rynku pracy, a ponadto nie wymaga pomocy innej osoby w celu pełnienia ról społecznych w związku z ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji.

Skargę kasacyjną od powyższego wyroku Sądu Okręgowego złożył odwołujący się zaskarżając wyrok ten w całości.

Skarżący wniósł o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania podnosząc, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona z uwagi na naruszenia przepisów postępowania cywilnego, które doprowadziły do ustalenia stanu faktycznego nie odpowiadającego stanowi faktycznemu zaistniałemu, co w konsekwencji doprowadziło do błędnej oceny i oddalenia odwołania. Sąd Okręgowy wbrew brzmieniu przepisów kodeksu postępowania cywilnego regulujących postępowanie dowodowe w szczególności (art. 227 k.p.c., 278 k.p.c.) dokonał w sposób dowolny ustaleń stanowiących podstawę wydania orzeczenia w niniejszej sprawie z pominięciem reguł wnioskowania wynikających z doświadczenia życiowego i logicznego rozumowania. Zdaniem skarżącego Sąd bezkrytycznie podzielił opinię dopuszczonych w sprawie biegłych pomimo ich wewnętrznych sprzeczności, nie zważając na ustalenia dokonane przez lekarza psychiatrę jak i psychologa, którzy przeprowadzili badanie odwołującego się, na co zostały przedłożone zaświadczenie lekarskie lekarza psychiatry jak i opinia diagnostyczna psychologa.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Stosownie do art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (pkt 1), istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (pkt 2), zachodzi nieważność postępowania (pkt 3) lub skarga jest oczywiście uzasadniona (pkt 4).

Odnosząc się do przesłanki określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. (na którą powołuje się skarżący), należy zauważyć, że w świetle utrwalonego orzecznictwa Sądu Najwyższego wynika ona zwykle z oczywistego, widocznego *prima facie* naruszenia przepisów prawa polegającego na sprzeczności wykładni lub stosowania prawa z jego brzmieniem lub powszechnie przyjętymi regułami interpretacji. Przesłanką przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania nie jest oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego, lecz sytuacja, w której naruszenie to spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia. Sam zarzut naruszenia (nawet oczywistego) określonego przepisu (przepisów) nie prowadzi wprost do oceny, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (postanowienia Sądu Najwyższego z 7 stycznia 2003 r., I PK 227/02, OSNP 2004 nr 13, poz. 230; z 11 stycznia 2008 r., I UK 285/07, LEX nr 442743; z 11 kwietnia 2008 r., I UK 46/08, LEX nr 469185 i z 9 czerwca 2008 r., II UK 37/08, LEX nr 494133). Ma to szczególne znaczenie w sytuacji, w której oczywista zasadność skargi kasacyjnej miałaby polegać na oczywistym naruszeniu przepisów procesowych, gdyż, stosownie do art. 398³ § 1 pkt 2 k.p.c., skargę można oprzeć na naruszeniu przepisów postępowania, jeżeli uchybienie to mogło mieć istotny wpływ na wynik sprawy. Skarżący musi zatem wykazać, że następstwa wytkniętej w skardze wadliwości postępowania i orzekania były tego rodzaju (bądź skali), iż kształtowały one lub współkształtowały treść kwestionowanego w sprawie orzeczenia (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z 10 lutego 1997 r., I CKN 57/96, OSNC 1997 nr 6-7, poz. 82; z 24 października 2006 r., II PK 38/06, LEX nr 950620 oraz wyroki Sądu Najwyższego: z 17 marca 2006 r., I CSK 63/05, LEX nr 179971; z 5 grudnia 2007 r., II PK 103/07, LEX nr 863973; z 16 czerwca 2011 r., III UK 213/10, LEX nr 950436).

W kontekście powyższego nie można dopatrzeć się oczywistego naruszenia wskazanych przez skarżącego przepisów – art. 227 i art. 278 k.p.c. Zarzut naruszenia art. 227 k.p.c. ma rację bytu tylko w sytuacji, gdy wykazane zostanie, iż sąd przeprowadził dowód na okoliczności niemające istotnego znaczenia w sprawie, co mogło mieć wpływ na wynik sprawy, a jego pośrednie naruszenie może polegać na odmowie przeprowadzenia przez sąd dowodu z uwagi na powołanie go do udowodnienia okoliczności niemających istotnego znaczenia dla rozstrzygnięcia w

sytuacji, kiedy ocena ta była błędna (por. wyroki Sądu Najwyższego: z 4 listopada 2008 r., II PK 47/08, LEX nr 500202; z 11 maja 2005 r., III CK 548/04, z 9 stycznia 2024 r., I USKP 66/22, LEX nr 3653007). Natomiast dowód z opinii biegłych ma szczególny charakter, gdyż korzysta się z niego w wypadkach wymagających wiadomości specjalnych (art. 278 § 1 k.p.c.). Z tego względu nie mają do niego zastosowania wszystkie zasady dotyczące postępowania dowodowego, w tym art. 217 k.p.c. W świetle bowiem art. 286 k.p.c., sąd ma obowiązek dopuszczenia dowodu z dodatkowej opinii tych samych lub innych biegłych, gdy zachodzi tego potrzeba, a więc wówczas, gdy opinia złożona do sprawy zawiera istotne braki, sprzeczności, względnie nie wyjaśnia istotnych okoliczności (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 24 czerwca 2015 r., I UK 345/14, LEX nr 1771399). Nie można przyjąć, że sąd zobowiązany jest dopuścić dowód z kolejnych biegłych w każdym przypadku, gdy złożona opinia jest niekorzystna dla strony (wyroki Sądu Najwyższego: z 15 lutego 1974 r., II CR 817/73, LEX nr 7404; z 18 lutego 1974 r., II CR 5/74, LEX nr 7407; z 15 listopada 2001 r., II UKN 604/00, PPIPS 2003 Nr 9, poz. 67). Potrzeba powołania innego biegłego powinna wynikać z okoliczności sprawy, a nie z samego niezadowolenia strony z dotychczas złożonej opinii (wyrok Sądu Najwyższego z 5 listopada 1974 r., I CR 562/74, LEX nr 7607). Przy czym potrzebą taką nie może być przeświadczenie strony, że dalsze opinie pozwolą na udowodnienie korzystnej dla niej tezy (wyroki Sądu Najwyższego: z 27 czerwca 2001 r., II UKN 446/00, OSNP 2003 nr 7, poz. 182; z 29 listopada 2016 r., II PK 242/15, LEX nr 2202494). Opinie biegłych, podobnie jak reszta materiału dowodowego, podlegają ocenie sądów rozpoznających sprawę, zgodnie z zasadą swobodnego uznania sędziowskiego. Sądy mają zatem prawo ocenić, czy zebrane w toku sprawy opinie biegłych wystarczająco wyjaśniają wymagające wiadomości specjalnych kwestie istotne przy rozstrzygnięciu sprawy, czy też konieczne jest zasięgnięcie opinii innych biegłych (postanowienie Sądu Najwyższego z 11 maja 2021 r., I USK 60/21, LEX nr 3245381). Sąd ma obowiązek dopuszczenia dowodu z opinii dalszych biegłych, gdy zachodzi taka potrzeba, w szczególności, gdy przeprowadzona już opinia zawiera istotne luki, jest nieprzekonująca, niekompletna, pomija lub wadliwie przedstawia istotne okoliczności, jest niejasna, nienależycie uzasadniona czy nieweryfikowalna (postanowienie Sądu Najwyższego z 29 sierpnia

2013 r., I CSK 20/13, LEX nr 1396359). Ocena stanu zdrowia z medycznego punktu widzenia wymaga wiadomości specjalnych (art. 278 § 1 k.p.c.) i sąd nie może - wbrew opinii biegłego (biegłych) - opierać ustaleń w tym zakresie ani na własnym przekonaniu (por. między innymi wyroki Sądu Najwyższego: z 14 marca 2007 r., III UK 130/06, OSNP 2008 nr 7-8, poz. 113; z 8 maja 2008 r., I UK 356/07, OSNP 2009 nr 17-18, poz. 238; z 14 maja 2009 r., II UK 211/08, LEX nr 509035), ani na przekonaniu skarżącego.

Skarżący w uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania podniósł, że Sąd Okręgowy nie uwzględnił dodatkowej dokumentacji załączonej do apelacji w postaci zaświadczenia lekarza psychiatry oraz opinii diagnostycznej psychologa. Tymczasem z uzasadnienia zaskarżonego orzeczenia wynika jednoznacznie, że Sąd drugiej instancji - biorąc pod uwagę zarzuty apelacji jak również dołączoną do jej treści dokumentację - podjął decyzję o uzupełnieniu postępowania dowodowego i przeprowadzeniu dowodu z uzupełniających opinii biegłych (psychiatry i psychologa), których zobowiązał do uwzględnienia załączonej do apelacji dokumentacji, którą to biegli uwzględnili w opiniach uzupełniających odnosząc się do niej i dokonując jej oceny. Sąd Okręgowy opinie te uznał za wiarygodne, wyczerpująco odpowiadające na pytania Sądu. Skarżący nie wniósł zarzutów do uzupełniających opinii biegłych, natomiast we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej powołuje się na ich „wewnętrzne sprzeczności”, nie wskazując przy tym na czym miałyby one polegać. Trudno zatem uznać takie argumenty jako mające przemawiać za oczywistą zasadnością skargi kasacyjnej. Dopiero w treści uzasadnienia skargi kasacyjnej skarżący przytacza jedno stwierdzenie z uzupełniającej opinii biegłego psychologa (*k. 189 akt sprawy, s. 3 opinii*), które jego zdaniem wskazuje na występowanie sprzeczności pomiędzy opinią biegłego psychiatry i psychologa. Należy wskazać, po pierwsze, że argumentów na uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania Sąd Najwyższy nie może poszukiwać w innych elementach skargi kasacyjnej, a po drugie wskazane przez skarżącego zdanie z opinii psychologa wcale nie przesądza o występowaniu sprzeczności. W opinii uzupełniającej z 6 października 2022 r. biegły psycholog dokonując oceny treści załączonej do apelacji dokumentacji uznał jednocześnie, że nie wpływa ona na wydaną przez tego biegłego opinię

psychologiczną z 5 marca 2022 r. Natomiast powołane z opinii biegłego jedno zdanie nie może przesądzać o zaliczeniu odwołującego się do innego niż lekki stopnia niepełnosprawności.

Ponadto poglądy orzecznictwa na kwestie dopuszczenia kolejnych dowodów z opinii innych biegłych lub uzupełnienia dotychczasowych znalazły odzwierciedlenie w rozważaniach przedstawionych w skarżonym wyroku. Sąd Okręgowy przedstawił efekty ponownej analizy zebranego materiału dowodowego, odnosząc się do argumentacji przedstawionej w apelacji – w tym do załączonej dokumentacji potwierdzając trafność wniosków Sądu pierwszej instancji. Zgodnie z art. 233 § 1 k.p.c. Sąd Apelacyjny ocenił opinie biegłych. Wyjaśniono, dlaczego w sprawie nie zachodzi potrzeba zasięgnięcia dodatkowej opinii i dlaczego Sąd uznał za udowodniony stan opisany w opiniach biegłych. Stan faktyczny sprawy został ustalony na podstawie opinii biegłych psychiatry i psychologa, a także opinii uzupełniających, zaś sformułowanym przez Sądy wnioskowi nie sposób zarzucić nielogiczności czy braku oparcia w zebranych materiałach dowodowych. Sąd Okręgowy dokonał uzupełnienia zgromadzonego materiału dowodowego, które pozwoliło na odniesienie się do załączonej do apelacji dodatkowej dokumentacji.

Polemika skarżącego z dokonaną oceną dowodów, prowadząca do zakwestionowania ustalonego przez Sąd orzekający stanu faktycznego sprawy nie uzasadnia, w świetle art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania. Wobec ustalonych okoliczności sprawy, jedynym dopuszczalnym wnioskiem jest stwierdzenie, że przedstawione w skardze zarzuty opierają się wyłącznie na odmiennej ocenie ustalonego stanu faktycznego niż dokonana przez Sąd, do której skarżący jako strona ma prawo, lecz której nie sposób nadać znaczenia jurydycznego w kontekście treści art. 398³ § 3 k.p.c.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji.

[SOP]

[ms]

